

Inhoudsopgave

- 1. Algemene informatie**
- 2. Ontwikkelingen op Fogo in 2016**
- 3. Onze activiteiten op Fogo in 2016**
- 4. Onze plannen voor het jaar 2017**
- 5. Informatie over de geldwerving in 2016**
- 6. Financieel overzicht**

Colofon

Stichting Water voor Leven

Waterruit 61

2804 PB Gouda

Tel: 0182-534157

Stichting Water voor Leven staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 41173427 en is in het bezit van een goedgekeurde ANBI-verklaring

Website: www.watervoorleven.nl

Mail: jakramer@planet.nl

of info@watervoorleven.nl

Bankrek: NL11 INGB 0005914009

of [NL44ABNA0507450418](https://www.rekening.nl/NL44ABNA0507450418)

1 Algemene informatie

Stichting Water voor Leven heeft de afgelopen jaren diverse leerlingen en studenten financieel ondersteund. Zonder deze steun zouden deze kinderen het lyceum of de studie niet hebben kunnen volgen. Dit is dan ook een goede aanleiding om u iets te vertellen over het systeem van het onderwijs en de recente ontwikkelingen daarvan in Kaap Verdië.

Ruim vier eeuwen is Kaap Verdië een kolonie van Portugal geweest. Op 5 augustus 1975 werd de onafhankelijkheid uitgeroepen en moest het land leren op eigen benen te staan. Dat viel zeker niet mee, want Portugal heeft Kaap Verdië min of meer berooid achter gelaten. Maar de Kaapverdianen zijn een sterk volk en met veel daadkracht werd een eigen regering samengesteld en plannen gemaakt om het land er weer bovenop te krijgen. Er was toen nog maar één politieke partij, de PAICV, die gestreefd had naar onafhankelijkheid van Portugal. Het onderwijs had onder het bewind van de Portugezen geen prioriteit. Hoog opgeleide mensen konden mogelijk lastig worden voor de regering in Lissabon. Er waren wel lycea in de hoofdstad Praia op het eiland Santiago en de havenplaats Mindelo op het eiland San Vicente.

Jardin Infantil en Escola Primaria

Het Ministerie van Onderwijs stelde na de onafhankelijkheid een leerplicht in voor kinderen van zes tot twaalf jaar. Voor kleuters van drie tot zes jaar werden kinderopvangplaatsen ingericht, de zgn. Jardin Infantil, omdat de meeste ouders allebei moesten werken om de kost te verdienen. Daarna gingen ze tot hun twaalfde jaar naar de Escola Primaria, (1e school). Dit onderwijs was en is nog steeds gratis.

Eén van de door WvL gebouwde scholen

Het schrijfmateriaal, schriften en het kopiëren van schoolboeken moet zelf betaald worden, wat wel eens problemen geeft bij arme gezinnen met kinderen. Ze leren lezen, rekenen en schrijven in het Portugees, naast het Criolo, dat de bevolking onderling met elkaar spreekt. Een schooldag wordt in twee ploegen verdeeld. Van acht tot één uur. Tijdens de lunchpauze krijgen de kinderen iets te eten, veelal maïsapp. Aangezien er meer kinderen zijn dan er ruimte is in de lokalen, gaat de tweede ploeg kinderen 's middags naar school.

Onze stichting heeft in de loop der jaren en in overleg met de plaatselijke overheid tien lagere scholen gebouwd en vijf scholen voorzien van extra lokalen. De scholen werden na de bouw overgedragen aan het Ministerie van Onderwijs, die daarmee verantwoordelijk werd voor de exploitatie en het onderhoud van het gebouw. Uitgangspunt was daarbij dat kinderen niet meer dan vijf kilometer hoefden te lopen om naar school te gaan. Het lesprogramma wordt centraal bepaald, zodat op alle scholen in het gehele land hetzelfde programma wordt gedraaid.

Escola Secundaria (lyceum)

Na de lagere school kunnen de kinderen, doorstromen naar één van de 45 lycea, die Cabo Verde heeft. Het lyceum is het enige vervolgonderwijs dat mogelijk is op het eiland Fogo. Tegenwoordig stroomt iets minder dan 80% van de kinderen door naar het middelbaar onderwijs.

Een aantal kinderen kan ondanks hun capaciteiten niet naar het vervolgonderwijs. Het schoolgeld, dat daarmee gemoeid is (ca. € 500 per jaar) is voor de ouders te hoog. Voor diverse gezinnen buiten de stad komt daar ook nog het vervoer met een aluguer (particuliere bus) bij. Het studieprogramma heeft tien disciplines. De schoolduur is zes jaar en wordt afgesloten met een eindexamen.

Het beroepsonderwijs

Het lyceum was de enige mogelijkheid op Fogo om na de lagere school door te gaan leren. Stichting Water voor Leven besloot in 2006 op verzoek van de toenmalige regering een technische school te bouwen. Op de eilanden Santiago en San Vicente waren twee technische scholen, die als voorbeeld voor onze school hebben gediend. Na de bouw zijn we begonnen met een opleiding Houtbewerking. In de loop der jaren breidde dat zich uit met de opleidingen Electro-, Metaal- en Installatietechniek. Door de toenemende vraag naar bouwvakkers als gevolg van de groeiende behoefte aan huizen voor terugkerende migranten en bewoners, was er een tekort aan loodgieters, elektriciens en timmerlieden. Inmiddels hebben al vele jonge mannen en vrouwen met een technisch diploma onze mooie school in Ponta Verde verlaten en hebben werk gevonden in de bouw of zijn voor zichzelf begonnen.

De technische school valt onder de verantwoording van de Stichting Agua para Viver. Dit was het gevolg van het feit dat het beroepsonderwijs niet onder het Ministerie van Onderwijs valt, maar onder het Ministerie van Arbeid.

Het technisch onderwijs wordt projectgericht benaderd en het is ieder jaar weer spannend of er voldoende gelden zijn om een cursus te starten. *Onze Technische School in Ponta Verde*

Medio 2016 trad er een nieuwe regering aan, die gevormd werd door de MpD (Beweging voor Democratie). Na vijftien jaar ging er een nieuwe wind waaien door het land. Eén van de veranderingen die deze regering heeft doorgevoerd is het feit dat bij wisseling van de macht op belangrijke posten van het land niet automatisch mensen uit de eigen partij werden aangesteld. Wat betreft het onderwijs konden de directeurs van de lycea solliciteren op hun functie en op basis van geschiktheid werden ze al of niet aangesteld.

Een tweede verandering is dat het Ministerie van Onderwijs het technisch onderwijs structureler in wil gaan richten. Het beroepsonderwijs zal in de toekomst niet meer onder het Ministerie van Arbeid maar onder het Ministerie van Onderwijs vallen. Een deel van de inkomsten uit de toeristenbelasting is gereserveerd voor het beroepsonderwijs.

Hoger onderwijs

Een voortzetting in het hoger onderwijs is mogelijk op universiteiten in Portugal, Brazilië of op een particuliere universiteit/hogeschool in de hoofdstad Praia. Voor de studies in Portugal en Brazilië zijn een beperkt aantal plaatsen beschikbaar met een kleine beurs. De selectie voor de beurs zou transparanter kunnen. Wel is er de eis dat de toekomstige student een gemiddelde van 16 punten op haar eindlijst moet hebben. De schoolcijfers gaan van 1 tot 20.

Naast de PABO, zijn er in Praia scholen met studierichtingen zoals Rechten, Economie, Sociologie en Pedagogiek. Deze zijn zeer gewild, maar de hoge kosten, die hieraan verbonden zijn (huisvesting en collegegeld) hebben tot gevolg, dat ca. 20 % van de jongeren, hiertoe in de gelegenheid kan worden gesteld. Bovendien is de stap van het beschermde eiland Fogo naar het grote eiland Santiago en de hoofdstad Praia erg groot. Een deel van de studenten haakt o.a. hierdoor vroegtijdig af. Het collegegeld bedraagt 14.200 escudo's. per maand. (ca. € 130). Geld voor boeken is er vaak niet. De studenten gaan bij familie wonen of huren met elkaar een appartement.

Dagelijks kunnen ze een uur in de bibliotheek studeren. Ze kopiëren of gebruiken internet om de lesstof te bestuderen. Het niveau van deze scholen kunt u niet vergelijken met die van Nederland. Er wordt binnen de gegeven mogelijkheden door de studenten hard gewerkt. Een studie duurt vier jaar (exclusief de stage). De rechten studie duurt echter vijf jaar. Aan het eind van deze vier/vijf jaar behalen de studenten hun theoretisch diploma. Ze zijn echter pas afgestudeerd als ze na de studie een stage van 9 maanden met een daaraan verbonden opdracht goed hebben afgerond. De opdracht-, werkgever heeft in de beoordeling een grote stem. Verderop in dit jaarverslag kunt u meer lezen over de manier waarop wij leerlingen ondersteunen

2 Ontwikkelingen op Fogo in 2016

Dit jaar is de regen veel te laat gekomen (eind augustus) en er viel niet veel. Gelukkig is er uiteindelijk voldoende regen gevallen om de cisternes te vullen. De bewoners zijn verzekerd van voldoende drinkwater. De maïs oogst is redelijk geweest. Voor de landbouwproducten als erwten, wortels, maniok en granen is er te weinig regen gevallen om van een goede oogst te kunnen spreken. Een aantal flinke stormen heeft voor de nodige schade gezorgd.

Een belangrijke ontwikkeling is de ommekeer in de politieke verhoudingen na de Gemeenteraadsverkiezingen in mei 2016. In mijn laatste jaarverslag maakte ik al melding van de grote winst van de MpD (Movimento para Democracia) op de politieke partij PAICV, die 15 jaar aan de macht was geweest, bij de Parlementsverkiezingen in maart. Bij de eerstgenoemde verkiezingen won de MpD in 27 van de 29 gemeenten op Kaap Verdië, wat betekende dat daar burgemeesters van die partij kwamen. Van de drie gemeentes op Fogo, kreeg alleen Mosteiros een burgemeester van PAICV-signatuur. De huidige burgemeester van San Filipe, heeft veel waardering uitgesproken over de activiteiten van onze stichting in ruim dertig jaar. Hij heeft zijn steun toegezegd. Wij verwachten veel van deze beloofde samenwerking.

De gevolgen van de zoveelste eruptie van de vulkaan Pico, die vanaf 23 november 2015 wel 77 dagen heeft geduurd, zijn in 2016 nog heftig geweest. Ca. 1200 mensen zijn geëvacueerd en moesten woonruimte zoeken. Door de eruptie zijn 3 dorpen onder een dikke laag lava verdwenen. De boeren zijn 2/3^e van hun vruchtbare landbouwgrond kwijtgeraakt, waarop druiven en appels werden geteeld.

Het onder de lava verdwenen dorp Bandeira

De wijncoöperatie is op een andere plek in Cha das Caldeiras opgebouwd, maar is minder groot dan de vorige. De prijs van de beroemde Cha-wijn is met 40% gestegen. Het ergste is dat het aantal toeristen aan dit mooie natuurgebied, waar veel inwoners hun inkomsten uit verkregen, een flinke afname te zien heeft gegeven. Weliswaar zijn op de nieuwe lavagrond alweer veel bouwactiviteiten waar te nemen; zo zijn er een paar (werk)huizen, een hotel met restaurant en een kleine supermarkt gebouwd. Uit eigen ervaring kan ik vertellen dat een gebied van zo'n 20 vierkante kilometer aan grillige lavavelden een imposant gezicht is. Het is net of je op de maan loopt! De meeste bewoners van Cha das Caldeiras zouden weer terug willen, maar dat zal heel moeilijk worden. De overheid werkt financieel niet mee aan remigratie, omdat het risico van een herhaling van een vulkaanuitbarsting zeer aannemelijk wordt geacht.

Het nieuwe Gemeentebestuur heeft de klachten van de evacuees m.b.t. de voedselpakketten, die ze kregen direct aangepakt. De inhoud was te weinig, te eenzijdig en sloot niet aan op hun basisbehoefte. Ze wilden liever een periodieke geldelijke uitkering, naar familie grootte. Aan dit verzoek is de Gemeente tegemoet gekomen. Gelukkig begint het toerisme weer op gang te komen.

Bovenop de lava is een nieuw hotel verrezen

Naast het ziekenhuis even buiten de hoofdstad is het mooie vakantieoord Casa do Sol gebouwd met fraaie bungalows en een zwembad. Een lange trap brengt je snel naar een strand met zwart lavazand.

3 Onze activiteiten op Fogo in 2016

Ponta Verde

Mede als gevolg van de crisis had twee jaar geleden de regering geen geld meer beschikbaar voor het technisch onderwijs, dus ook niet voor onze school in Ponta Verde. Helaas is in 2016 geen verandering gekomen in deze situatie. De school wordt nog met enige regelmaat schoongemaakt en bewaakt. In mei 2016 is er een wijziging gekomen in de samenstelling van het gemeentebestuur in San Filipe. Ons bestuurslid Adolfo Rodrigues is voorzitter van deze gemeenteraad.

De technische school in Ponta Verde

De burgemeester van Fogo heeft ons in februari 2017 verzekerd dat de Technische School zo snel mogelijk weer open gaat. Er is behoefte aan technisch opgeleide vaklui. De reden hiervoor is dat de regering het toerisme op het eiland Fogo wil vergroten, waardoor de bouw van o.a. hotels noodzakelijk is. Er is een te kort aan vaklui en de jeugdwerkloosheid is hoog. De opening van de school kan twee problemen tegelijk helpen oplossen.

Gemeenschapshuis (Fase 1)

Eind 2015 is begonnen met de start van de bouw van het plateau. De begroting van de oorspronkelijke bouwkosten bedroeg € 88.100, gebaseerd op een geschikte vlakke bouwlocatie, die mondeling al was toegezegd. Bij een bezoek van de heer Spinola aan de eigenaar van de grond in Amerika, bleek echter dat zijn zoon daar in de toekomst een huis op wil gaan bouwen en de eigenaar de grond toch niet aan ons beschikbaar kon stellen. Dit was een forse tegenvaller, aangezien er geen ander vlak stuk grond in de omgeving aanwezig was. Noodgedwongen is gekozen voor de bouw van het gemeenschapshuis te splitsen in twee fasen. Het ontwerp werd drastisch aangepast. De eerste fase hield in de bouw van het plateau boven het vloeiveld van onze cisterne in Campanas. Een grote zaal op het plateau, een ommuurd plein en onder het plateau zaaltjes en een keukentje voor de

kinderopvang. Op het plein een slachtplak i.v.m. het jaarlijkse traditionele feest van Festa da Bandeira. Daarnaast traditionele keukens, waarop in grote pannen (calerons) gekookt kan worden.

Eind 2016 was de bouw zo goed als af.

De opening heeft plaatsgevonden op vrijdag 24 februari 2017 in het bijzijn van de President van Kaap Verdië, Sr. Carlos Fonseca. Er waren ongeveer 400 personen aanwezig bij de officiële opening, waaronder immigranten uit Amerika, die naar hun geboorte-eiland waren gekomen om het Festa da Bandeira (feest van de vlag) te vieren. Dit feest, waar de patroonheilige Johannes de Doper centraal staat, duurde drie dagen en werd in het nieuwe gemeenschapshuis gevierd. De inwoners van Campanas en hun gasten waren blij met deze belangrijke aanwinst voor hun dorp en de regio er omheen.

Contouren van het gebouw

In het midden de president

Het huis wordt gerund door drie vrouwen uit de omgeving. Eén vrouw woont naast het gemeenschapshuis. Op de onderste verdieping is er in de toekomst de mogelijkheid om nog drie ruimtes te bouwen, bijvoorbeeld een Politie- en Medische post en een kleine supermercado (winkel). Dit moet dan d.m.v. gemeentelijk c.q. particulier initiatief gebeuren.

Cisterne voor de gevangenis

De gevangenis en de directeur Montrond waren blij toen medio 2016 de kleine cisterne gerestaureerd was bij de gevangenis. Deze cisterne dient om de moestuinen in de gevangenis met regenwater te kunnen bevoeien, zodat de gevangenen hun eigen groenten en fruit kunnen (leren) verbouwen. De herstellkosten waren € 2032,-. Dit bedrag is door de leden van de Protestantse Gemeente “De Ark” te Reeuwijk bijeen gebracht door een sponsordiner en collecteopbrengsten.

De in 2016 gerenoveerde cisterne

Steun aan ouderen

De ouderen, die we onder onze hoede hebben genomen, hebben met Pasen en Kerst een boodschappentas met levensmiddelen gehad. Verder helpen we hen bij medische problemen om ze naar een dokter of tandarts te kunnen laten gaan of medicijnen te kopen. Het geld hiervoor komt van Huize Franke-land in Schiedam. We hopen met dit werk nog jaren door te kunnen gaan.

Steun aan leerlingen/studenten in 2016

Aan het eind van het jaar 2016 werden 14 jongeren door een bijdrage van onze donateurs in staat gesteld om een opleiding aan het voortgezette of hoger onderwijs te volgen.

In het jaar 2016 heeft de student, die in 2015 haar theoretische studie had afgerond, haar stage met goed gevolg beëindigd. Zij werkt nu als wethouder in de gemeente Cova Figuera op Fogo. Een tweede student heeft haar stage afgerond en is op zoek naar een baan.

Op dit moment studeren vijf meiden en één jongeman in de hoofdstad Praia met steun van donateurs. Zij ontvangen een deel van het collegegeld. Van de ouders wordt verwacht dat zij ook een bijdrage leveren. Het bedrag dat wij per maand geven is €75, -. Dat is aan de lage kant, gezien de bijkomende kosten, maar hoger is op dit moment niet haalbaar, ook gezien de wachtlijst. Eén student is aan haar laatste jaar bezig. De stage komt daar dan nog bij.

Zes van de veertien jongeren

Tien leerlingen werden gesteund bij het volgen van het voortgezet onderwijs, waarvan er twee in de maand september zijn gaan studeren in Praia. Eén leerling is blijven zitten. De heer Spinola heeft met hem en zijn moeder gesproken over de mogelijke oorzaak. Hij krijgt nog een nieuwe kans op voorwaarde dat hij zijn best doet. In het jaar 2016 is een jongen met een beschadigde jeugd ontspoord. Hij is geplaatst in een tehuis op het eiland Praia en volgt daar onderwijs. De heer Spinola heeft al die tijd contact met hem gehouden en bezoekt hem nog regelmatig in het tehuis. De financiële steun is op dit moment gestopt. Het gaat goed met hem.

4 Onze plannen voor het jaar 2017

Multifunctioneel Gemeenschapshuis Campanas (Fase 2) Verdieping onder het plateau.

Onze grootste wens voor dit jaar is, dat wij ons Gemeenschapshuis aan het eind van 2017 zo kunnen laten draaien, als wij dat bij aanvang van dit grote project voor ogen hadden. Dat wil zeggen, dat wij de multifunctionaliteit, zoals het bedoeld is, gerealiseerd hebben.

Hiervoor is nodig dat het naaiatelier op de verdieping onder het plateau kan worden gebouwd. Ze zitten nu tijdelijk in een hoek in de grote zaal op het plateau, die daar niet zo geschikt voor is. We hebben in 2016 tien gerenoveerde elektrische naaimachines vanuit Gouda, in een container naar Kaap Verdië verstuurd. Vrouwen, die zelf niet over een naaimachine beschikken kunnen hierop (leren) naaien, kleren maken of verstellen.

Er komt een informaticaloekaal met twaalf door ons geleverde, goed uitgeruste, computers, waar de jeugd en volwassenen, zich onder deskundige leiding kunnen bekwamen, via een cursus Informatica.

De computers zijn tijdelijk in een hoek in de grote zaal aangesloten en ook die zullen in de toekomst worden verplaatst naar een eigen lokaal. Het bedrijf CV mobil heeft de aansluiting gratis verzorgd.

Het bestuur van Agua para Viver denkt na over vormings- en nascholingsactiviteiten en huiswerkbegeleiding voor jongeren. Voor hen willen we op de middelste verdieping een zaal gereed maken, waar naast bovengenoemde activiteiten, ook ontspanningsmogelijkheden zijn. Wij hebben hiervoor een voetbalbak, een tafeltennistafel en een sjoelbak van onze donateurs gekregen. Een plek om met elkaar muziek te maken is ook belangrijk. Kortom het moet een ontmoetingsplaats worden op een veilige plek.

Extra toiletruimte en (nood)trappen, een betonnen vloer voor de verwerking van de slacht naast de traditionele keuken en de afwerking van het gebouw aan de binnen- en buitenkant, moeten nog worden gebouwd. Op het moment dat wij dit jaarverslag schrijven (april 2017) is er nog € 43.000. – nodig. Donateurs en instellingen, die ons gelukkig al jarenlang steunen bij onze werkzaamheden op Fogo, zijn hiervoor van onmisbare betekenis. We hopen dan ook van harte, dat wij weer op u mogen rekenen bij de realisatie van bovengenoemde plannen.

Renovatie tweede cisterne van de gevangenis:

Twee jaar geleden waren de kosten hiervan begroot op €3250, -. Rekening houdend met de sterk gestegen prijzen van cement en zand zal dat op €3500, - komen. Daarvoor zijn de leden van de Protestantse Gemeente “De Ark” in Reeuwijk alweer druk aan het sparen.

Op de achtergrond de gerenoveerde cisterne en op de voorgrond de niet functionerende cisterne

Verdere uitbreiding steun aan leerlingen/studenten in 2017

De bouw van de 2^e fase van het gemeenschapshuis is het laatste grote bouwproject dat de Stichting Water voor Leven op zich heeft genomen. Naast de renovatie van kleine projecten, zoals de cisternes bij de gevangenis van San Filipe zal de Stichting zich in de toekomst meer gaan richten op steun aan leerlingen/ studenten bij het volgen van onderwijs. Er zijn gesprekken gaande met iemand met een Kaap Verdianse achtergrond om de heer Spinola bij te staan en in de toekomst op te volgen. Ook dit jaar kunt u leerlingen voor een bedrag van 45 euro per maand ondersteunen zodat hij/zij in staat is om een opleiding aan het lyceum te volgen. U krijgt dan twee keer per jaar bericht of het volgens onze informatie goed gaat met de leerling.

Voor 75 euro per maand kunt u een student ondersteunen bij het volgen van een opleiding aan het Hoger onderwijs in Praia. Hebt u belangstelling om hieraan mee te doen, dan kunt u contact opnemen met één van de bestuursleden van onze Stichting. Wij zijn nog op zoek naar donateurs of sponsors, die een kind, dat op de wachtlijst staat, willen helpen een voortgezette of hogere opleiding te laten volgen.

Via een Overeenkomst Periodieke Gift, die u op onze website kunt vinden, kunt u zich voor vijf jaar verbinden voor steun aan het onderwijsfonds of de algemene activiteiten van onze Stichting. Dit levert u fiscaal voordeel op. Uiteraard zijn wij blij als u via het donateurschap ons ondersteunt bij al het andere werk dat door Stichting Water voor Leven gedaan wordt.

Van particuliere donateurs kregen wij € 8187 voor onze activiteiten van Water voor Leven en voor het onderwijsfonds werd € 8320 overgemaakt.

Eén van de trouwe donateurs was de hr. Langman, voormalig lid van de Raad van Bestuur van de ABN. Begin 1993 schreef ik enthousiast in het personeelsblad van deze bank over mijn eerste werkbezoek aan Fogo en riep personeelsleden op om donateur te worden. Dat artikel heeft de Stichting in de loop der jaren heel veel geld opgeleverd. Onder meer de hr. Langman werd donateur en is dat tot zijn overlijden medio 2016 gebleven. Alle donateurs hartelijk dank voor uw giften!

Van de Hervormde en Gereformeerde Diaconie ontvingen wij een bedrag van € 3208 en van het Werelddiaconaat € 500. De Protestantse Gemeente "De Ark" droeg met een bedrag van €2118 bij aan de eerdergenoemde renovatie van de cisterne bij de gevangenis van San Filipe. Wij zijn heel blij met dit mooie initiatief en wensen hen succes bij verdere acties. Van Stichting Sint Liduina te Schiedam ontvingen wij € 2000 voor de continuatie van ons ouderenwerk. Wij hopen hiermee nog lang door te kunnen gaan d.m.v. hun steun. De overige ontvangsten en de namen van de diverse instellingen, die ons in het afgelopen jaar een donatie toekenden, worden in het financiële overzicht genoemd.